

Жобаның атауы: №AP08956241 «Сүтті сиырларды азықтандыру рационының пайдалылық көрсеткіштері»

Өзектілігі:

Азықтандырудың жеткіліксіз деңгейімен сауын сиырлардың жоғары сүт өнімділігі көптеген жануарлардың ауруларының себебі болып табылады. Мысалы, ақуыз алмасуының бұзылуы пайда болуы мүмкін, бұл сүт өнімділігінің төмендеуіне, көбею көрсеткіштерінің нашарлауына және нәтижесінде жануарлардың қысқа өмір сүруіне әкеледі. Мұндай жағымсыз өзгерістердің алдын алу үшін әртүрлі индикаторларды қолдану қажет, олардың мәні бойынша азықтандыру және ұстау параметрлерін уақтылы түзетуге болады.

Азықтандыру деңгейі мен зат алмасу жағдайының мониторингі қаражатты клиникалық ауруларды емдеуде айтарлықтай сақтауға, репродуктивті көрсеткіштерді сақтауға, төлдің өсімін көбейтуді реттеуге, алынбаған өнім деңгейін төмендетуге және жануарларды шаруашылықта пайдалану мерзімін ұзартуға мүмкіндік береді.

Мақсаты: тауарлы сүт шаруашылықтарындағы сауын сиырларды азықтандырудың деңгейі мен денсаулығының жай-күйін сүттің негізгі компоненттерінің (май, ақуыз, мочеви́на) құрамы бойынша мониторингтеу әдістемесін әзірлеу.

Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер:

Лактацияның 305 күніндегі базалық шаруашылықтағы сиырлардың сүт өнімділігінің деңгейі мен сүтінің құрамына; базалық шаруашылықтың рационында негізгі қоректік заттардың құрамы мен азықтандырылуына талдау жүргізілді;

- жануарлардың рационындағы энергия мен негізгі қоректік заттардың (ақуыз, май, қант) мөлшері мен сүттің негізгі компоненттерінің (ақуыз, май, мочеви́на) арасындағы байланыс орнатылды;

- сүт құрамындағы көрсеткіштер (май, ақуыз, мочеви́на) бойынша сүт фермаларында сауылатын сиырларды азықтандыру деңгейі мен денсаулық жағдайын бақылау бойынша ұсыныстар әзірленіп, шығарылды.

- «сүтті сиырларды азықтандыру рационының толыққандылық индикаторлары» тақырыбында семинарлар өткізілді. Сүтті табынды жақсарту бағдарламасының негіздері – сүтті зоотехникалық талдау зертханаларының қызметкерлері мен ауылшаруашылық тауар өндірушілеріне арналған «Dairy Herd Improvement».

Зерттеу тобының мүшелері:

Бостанова Сауле Куанышпековна – ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, жоба жетекшісі;

<https://orcid.org/0000-0001-6661-8362>

Айтмұханбетов Дәулет Какижанович – ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, ғылыми қызметкер;

Валиева Мадина Фларитовна – ветеринария ғылымдарының магистрі, зертханашы.

Осы жоба шеңберінде жарияланған жарияланымдар мен патенттердің тізімі: (оларға сілтемелермен):

- Айтмұханбетов Д.К., Бостанова С.К., Садуов Н. Сүтқұрамындағы көрсеткіштер (май, ақуыз, мочеви́на) бойынша сүт фермаларындағы сауын сиырларды азықтандыру деңгейін және денсаулық жағдайын бақылау бойынша ұсынымдар – 2021. – 16 с.

- S. Bostanova, D. Aitmukhanbetov, K. Bayazitova, D. Zhantleuov Indicators of full value feeding rations for dairy cows. 2021 г. <https://doi.org/10.1590/1519-6984.254111>

- Айтмұханбетов Д.Қ., Бостанова С.Қ., Валиева М.Ф., Шарипова Г.Ф. Сүтті сиырларды азықтандырудың сүт құрамындағы мочеви́на мөлшеріне әсері. Сәкен

Әлеуетті пайдаланушыларға арналған ақпарат:

Бақылау саууды талдау деректері бойынша сүт құрамының көрсеткіштерін сауын сиырларды азықтандыру деңгейінің және денсаулық жағдайының индикаторлары ретінде пайдалану шикі протеиннің құрамы бойынша азықтандыру рационына тұрақты түрде түзету жүргізуге, сондай-ақ ацидоздар/кетоздар туындау қаупін бақылауға, осылайша протеинді азықтарды ұтымды пайдалануға және табынды сауықтыруға мүмкіндік береді.

Қосымша ақпарат

Сүт құрамындағы негізгі компоненттердің (май, ақуыз, мочевина) құрамы бойынша сауын сиырларды азықтандыру деңгейі мен денсаулық жағдайын мониторингтеудің ұсынылып отырған әдістемесі Батыс Еуропа мен Солтүстік Америка елдерінде іске асырылатын сауын табынын жақсарту – Dairy Herd Improvement бағдарламасын іске асыру тәжірибесіне негізделген.